

บทที่ 4

การเกิดร่วมของคำลักษณนามและคำนาม

4.1 การกำหนดความหมาย

ในภาษาที่มีการใช้ลักษณนามจะมีกฎหรือข้อกำหนดว่าลักษณนามใดจะเกิดร่วมกับนามใด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขการเกิดร่วม (Selectional Restriction) ตามความหมายของชอมสกี (1965) กล่าวคือ คำลักษณนามและคำนามจะต้องสอดคล้องกันทางความหมาย จึงจะเกิดร่วมกันได้ ทั้งนี้เงื่อนไขการเกิดร่วมอาจมีความเคร่งครัดในอัตราที่ไม่เท่ากัน ดังที่พอจะสังเกตได้จากตารางข้อมูล บางครั้งผู้บอกภาษาจะให้คำลักษณนามได้หลายคำสำหรับคำนามที่นำไปถาม บางครั้งก็จะให้ได้เพียงคำเดียว เมื่อพิจารณาข้อมูลคำลักษณนามหลาย ๆ คำที่ผู้บอกภาษาให้สำหรับคำนามคำหนึ่ง ๆ ทำให้เห็นปรากฏการณ์ 2 อย่างคือ

ก. ไม่มีการเปลี่ยนความหมาย กล่าวคือ มีคำลักษณนามบางคำสามารถเกิดแทนที่กันได้โดยไม่เปลี่ยนความหมายหรือเรียกว่าแปรอิสระต่อกัน (Free Variation) เช่น

a ³ tho ⁵	3	<u>a³ tho⁵</u>	'มิด 3 มิด'
a ³ tho ⁵	3	<u>ta²</u>	'มิด 3 ท่อน'
a ³ tho ⁵	3	<u>ma²</u>	'มิด 3 อัน'

ข. มีการเปลี่ยนความหมายในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้คือ

1) คำลักษณนามบางคำให้ความหมายแสดงส่วนย่อยต่าง ๆ ของนาม เช่น 'ต้น' 'ใบ' 'เครือ' และ 'ผล' ของต้นไม้หรือพืชชนิดเดียวกันดังตัวอย่างต่อไปนี้

a ³ po ¹ qu ⁵	3	<u>ce²</u>	'กล้วย 3 ต้น'
a ³ po ¹ qu ⁵	3	<u>pha⁷</u>	'กล้วย 3 ใบ'
a ³ po ¹ qu ⁵	3	<u>he¹</u>	'กล้วย 3 เครือ'
a ³ po ¹ qu ⁵	3	<u>si⁴</u>	'กล้วย 3 ผล'

2) คำลักษณะนามบางคำให้ความหมายแสดง 'ประเภท, ชนิด, แบบ, อย่าง'

เช่น

a³ po¹ qu⁵ 3 cε² 'กล้วย ๓ ต้น'
a³ po¹ qu⁵ 3 cə² 'กล้วย ๓ ชนิด'

๓) คำลักษณะนามบางคำให้ความหมายแสดงหน่วยที่เป็นผลจากการวัด ซึ่ง ดวง

ลักษณะต่าง ๆ กั้บดังในตัวอย่าง

a³ po¹ qu⁵ 3 pho⁶ 'กล้วย ๓ กอง'
a³ po¹ qu⁵ 3 he⁵ 'กล้วย ๓ ไร่'

ในการจะตัดสินว่าลักษณะนามคำใดมีความหมายว่ากระไรนั้น กระทำได้โดยการ
ศึกษาความหมายของคำนามที่เกิดร่วมกับลักษณะนามนั้น โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น ๓ ชั้น ดังตัว
อย่างการกำหนดความหมายของคำว่า ta² ดังต่อไปนี้

ก. กำหนดความหมายของคำว่า ta² โดยดูความหมายหรืออรรถลักษณะร่วมของ
คำนามต่าง ๆ ที่เกิดร่วมกับ ta² ได้ในข้อมูลต่อไปนี้

phe ⁵	ta ⁶	tu ²	3	ta ²	'ไม้คาน	๓ ท่อน'
na ⁵	mi ⁷	ta ²	3	ta ²	'ปากกา	๓ ท่อน'
pu ¹	cho ⁵		3	ta ²	'อ้อย	๓ ท่อน'
pe ¹	ho ⁴		3	ta ²	'เทียนไข	๓ ท่อน'
ni ⁴	qhe ⁷		3	ta ²	'อวัยวะเพศชาย	๓ ท่อน'
si ⁶			3	ta ²	'ไม้พิน	๓ ท่อน'
mi ²	si ⁶		3	ta ²	'ไม้กวาด	๓ ท่อน'

ข. พิจารณาร่วมไปกับการที่คำนามที่เกิดร่วมกับ ta² ได้ นั้น เกิดร่วมกับคำลักษณะนาม
คำอื่นไม่ได้ ดังข้อมูลต่อไปนี้

*phe⁵ ta⁶ tu² 3 pe⁶ 'ไม้คาน ๓ ชิ้น'

* na ⁵ mi ⁷ ta ²	3	pe ⁶	'ปากกา	3	ขึ้น'
* pu ¹ cho ⁵	3	pe ⁶	'อ้อย	3	ขึ้น'
* pe ¹ ho ⁴	3	pe ⁶	'เทียนไข	3	ขึ้น'
* ni ⁴ qhε ⁷	3	pe ⁶	'อวัยวะเพศชาย	3	ขึ้น'
* sɨ ⁶	3	pe ⁶	'ไม้พิน	3	ขึ้น'
* mi ² si ⁶	3	pe ⁶	'ไม้กวาด	3	ขึ้น'

ค. ทดลองนำคำว่า ta² ไม่ใช้กับคำนามอื่น ๆ ซึ่งจะใช้ ta² ไม่ได้ ดังข้อมูล

ต่อไปนี้

* i ³ si ⁴	3	ta ²	'ส้ม	3	ท่อน'
* cho ⁵	3	ta ²	'คน	3	ท่อน'
* vi ²	3	ta ²	'งู	3	ท่อน'
* ce ⁴ qo ⁴	3	ta ²	'กลอง	3	ท่อน'
* mo ²	3	ta ²	'เมฆ	3	ท่อน'
* i ³ ka ⁶	3	ta ²	'น้ำ	3	ท่อน'
* la ⁷ se ⁵	3	ta ²	'แขน	3	ท่อน'

ผลจากการศึกษานี้ ทำให้สามารถกำหนดความหมายทั่ว ๆ ไปของคำลักษณนามแต่ละคำได้ อย่างไรก็ตามการเกิดร่วมกับคำนามก็เป็นส่วนสำคัญของความหมายของลักษณนามด้วย ซึ่งจะทราบได้ก็โดยการทดลองนำลักษณนามและนามมารวมเข้าเป็นวลี เพื่อให้ผู้บอกภาษาพิจารณาว่าเกิดร่วมกันได้หรือไม่ ข้อมูลเรื่องการเกิดร่วมกันของคำนามและคำลักษณนามทำให้มองเห็นการจำแนกประเภทของคำลักษณนามได้อย่างชัดเจน ดังรายละเอียดในตอนที่ 4.2

4.2 การจำแนกคำลักษณนามตามลักษณะ เจื่อนไขการเกิดร่วม

เมื่อพิจารณาดูเจื่อนไขการเกิดร่วมระหว่างคำลักษณนามและคำนามแล้ว จะเห็นได้ว่า คำลักษณนามแยกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ดังต่อไปนี้

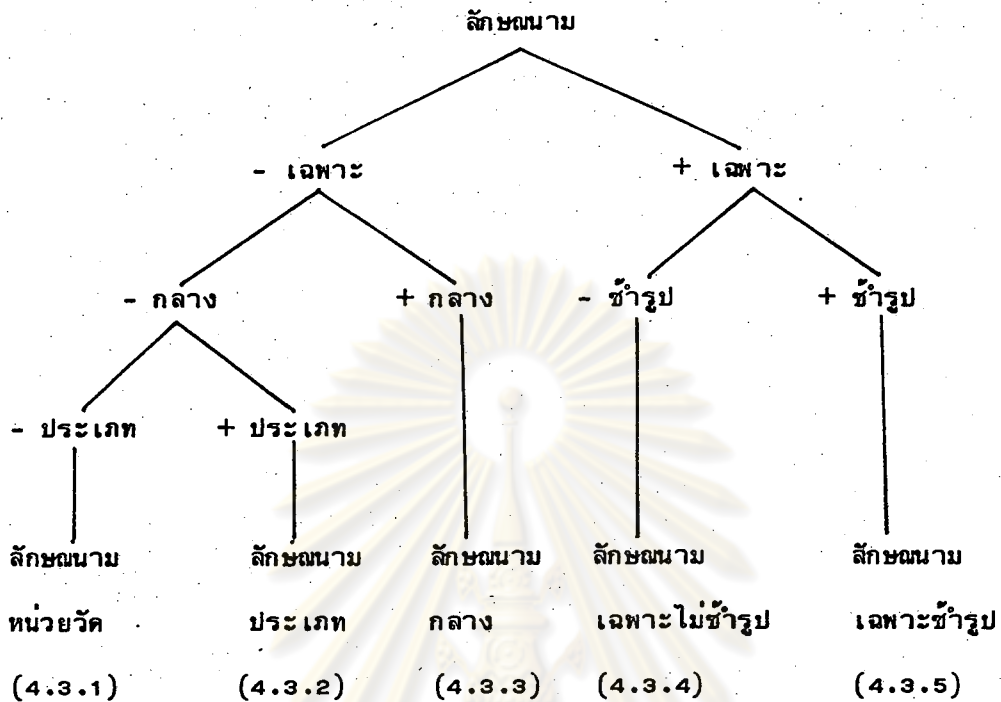
4.2.1 ลักษณนาม เฉพาะ เจื่อนไขการเกิดร่วมของลักษณนามกลุ่มนี้และคำนามจะเป็นไป โดยเคร่งครัด ลักษณนามเฉพาะซึ่งจะแสดงด้วยอรรถลักษณะ [+เฉพาะ] นั้น อาจจะแยกออก ได้เป็น 2 พวกย่อย คือ ลักษณนาม เฉพาะซ้ำรูปนาม [+ซ้ำรูป] และ ลักษณนาม เฉพาะไม่ซ้ำรูปนาม [-ซ้ำรูป] ลักษณนาม [+ซ้ำรูป] นั้น จะเกิดร่วมกับคำนามที่มันซ้ำรูปได้ เท่านั้น ส่วนลักษณนาม [-ซ้ำรูป] นั้น จะเกิดเฉพาะกับลักษณนามคำใดคำหนึ่งหรือกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งเท่านั้น

4.2.2 ลักษณนามไม่เฉพาะ เจื่อนไขการเกิดร่วมของลักษณนามกลุ่มนี้และคำนามไม่เคร่ง ครัดอย่างลักษณนาม เฉพาะ ในที่นี้จะแสดงด้วยอรรถลักษณะ [-เฉพาะ] ลักษณนามไม่เฉพาะนี้ แยกออกได้เป็น 2 พวกย่อยเช่นกันคือ ลักษณนามกลาง [+กลาง] ใช้ได้กับคำนามเป็นจำนวน มาก และมักใช้แทนที่ลักษณนาม เฉพาะชนิดไม่ซ้ำรูป และลักษณนามที่ไม่เป็นกลางเสียทีเดียวแต่ใช้ บอความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะแสดงด้วยอรรถลักษณะ [-กลาง] ลักษณนาม [-กลาง] จะแยกออกได้อีก เป็น 2 อย่าง คือ ลักษณนามที่เป็นหน่วยวัด และ ลักษณนามบอก ประเภท

แผนภูมิจ้างล่างนี้แสดงให้เห็นการจำแนกลักษณนามออก เป็นกลุ่มย่อยตาม เกณฑ์การเกิด ร่วมของลักษณนามและนาม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

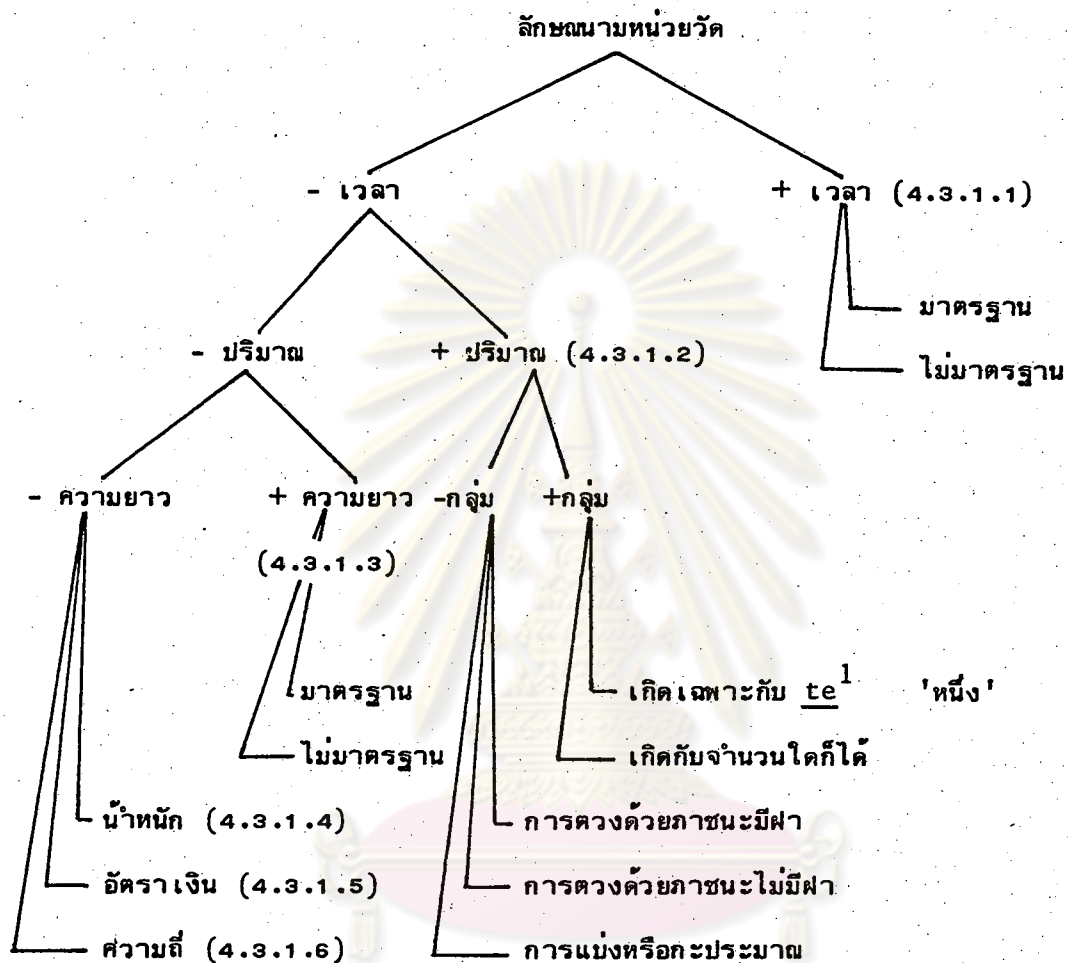
แผนภูมิที่ 3 การจำแนกคำลักษณนามตามลักษณะเงื่อนไขการเกิดร่วม

4.3 ความหมายและเงื่อนไขการเกิดร่วมของลักษณนาม

4.3.1 ลักษณนามบอกหน่วยวัด ลักษณนามประเภทนี้บอกหน่วยวัดซึ่งอาจเป็นหน่วยที่มีมาตรฐานแน่นอนตามมาตราสากล หรืออาจจะเป็นหน่วยวัดโดยประมาณหรือตามธรรมชาติ เช่น หน่วยวัดเวลา และปริมาณ คำลักษณนามประเภทนี้มีการเกิดร่วมกับคำนามที่ไม่เคร่งครัดเท่า ลักษณนามเฉพาะ แต่ก็ไม่เปิดกว้างเท่าลักษณนามบอกประเภท ลักษณนามหน่วยวัดนี้รวบรวมได้ 77 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 19.9 ลักษณนามหน่วยวัดจะมีรหัสลักษณะประจำคำว่า $\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ + \text{หน่วยวัด} \end{array} \right]$ แบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ 6 กลุ่ม ได้แก่ ลักษณนามหน่วยวัด เวลา ปริมาณ ความยาว น้ำหนัก อัตราเงิน และความถี่ ดังแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 การจำแนกลักษณนามหน่วยวัด

4.3.1.1 ลักษณนามหน่วยวัดเวลา มีอรรถลักษณะ + หน่วยวัด
+ เวลา

แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ

ก. ลักษณนามเวลามาตรฐาน รวบรวมได้ 7 คำ ได้แก่

se ⁶	ka ⁴	'รินาที'
mi ⁷	ni ⁷	'นาทื'
na ²	ri ⁷	'ชั่วโมง'
jo ¹		'สัปดาห์'
ni ⁵		'วัน'

ha⁵ pa⁵ เดือน
qhw⁷ ปี

อรรถลักษณะและลักษณะบังคับการเกิดร่วมของลักษณะนาม เวลามาตรฐาน จะเป็นดังนี้

ลักษณะนาม เวลามาตรฐาน

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + เวลา + มาตรฐาน + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ เวลา</td></tr> </table>	+ นาม	+ เวลา] เช่น ɔ ² ya ¹ 3 qhw ⁷ 'เวลา ๓ ปี'
+ นาม			
+ เวลา			

ข. ลักษณะนาม เวลาไม่มาตรฐาน รวบรวมได้ ๓ คำ ได้แก่

ha³ 'คืน'
na⁷ 'เช้า'
si³ 'วันอาทิตย์หรือวันสัปดาห์'

อรรถลักษณะและลักษณะบังคับการเกิดร่วมของลักษณะนาม เวลาไม่มาตรฐาน จะเป็นดังนี้

ลักษณะนาม เวลาไม่มาตรฐาน

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + เวลา - มาตรฐาน + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ เวลา</td></tr> </table>	+ นาม	+ เวลา] เช่น ɔ ² ya ¹ 3 ha ³ 'เวลา ๓ คืน'
+ นาม			
+ เวลา			

4.3.1.2 ลักษณนามหน่วยวัดปริมาณ มีอรรถลักษณะ $\left[\begin{array}{l} + \text{หน่วยวัด} \\ + \text{ปริมาณ} \end{array} \right]$

แบ่ง เป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ

ก. ลักษณนามปริมาณเป็นกลุ่ม เกิดเฉพาะกับ te^1 'หนึ่ง' รวมรวม

ได้ 6 คำ ได้แก่

$te^1 pa^5$	~	$te^1 pha^4 pha^4$	'กลุ่ม เดี่ยวบางส่วน'
$te^1 pha^4$			'กลุ่ม เดี่ยวทั้งกลุ่ม'
$te^1 ca^4$			'หนึ่งคู่'
$te^1 ge^5$			'รวมด้วยอีกหนึ่ง'
$te^1 Gi^5$			'กลุ่มหนึ่ง'

อรรถลักษณะ และลักษณะบังการ เกิดร่วมของลักษณนามปริมาณ เป็นกลุ่มจะเป็นดังนี้

ลักษณนามกลุ่มเฉพาะ te^1

$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ + \text{หน่วยวัด} \\ + \text{ปริมาณ} \\ + \text{กลุ่ม} \end{array} \right]$	เช่น	$o^2 - pho^1 - o^2 - mi^1 \quad i \quad ca^5$
		'สามีภรรยา 1 คู่'
$\left[\begin{array}{l} + \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ + \text{กลุ่ม} \end{array} \right] \\ + \left[\begin{array}{l} + \text{เฉพาะ } te^1 \end{array} \right] \end{array} \right]$		

ศูนย์วิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. ลักษณะนามปริมาณเช่นกลุ่มเกิดกับจำนวนใดก็ได้ รวบรวมได้ 14

คำ ได้แก่

sɔi ⁵ ~ qo ⁵	'ทะเลาย'	hə ¹	'เครือ'
pho ⁶	'กอง'	cu ²	'ชุด'
qo ⁶	'เล่ม'	pu ²	'กอ'
mo ²	'ฝูง, หมู่'	te ⁵	'พวง'
to ⁶	'กลีบ'	nu ⁵	'รวง'
ce ⁵ ~ ku ⁴	'คู่ (แยกได้)'	ce ⁴	'ฝัก'

ลักษณะนามเหล่านี้มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดรวม ดังต่อไปนี้

ลักษณะนามกลุ่มเกิดกับจำนวนใดก็ได้

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ปริมาณ + กลุ่ม + [+ นาม + กลุ่ม] _____ - [+ เฉพาะ te ¹] _____	เช่น ca ² 3 nu ⁵ 'ข้าว 3 รวง'
---	---

ค. ลักษณะนามปริมาณตามการดวงด้วยภาชนะมีฝา รวบรวมได้ 6 คำ

bɔ ⁶	'กระบุง'
ta ⁵	'ลัง'
kwe ⁵ ~ ko ⁵	'ขวด'
ko ² la ⁷ ~ ko ² la ⁷ qu ³	'กา'

ลักษณะนาม เหล่านี้มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

ลักษณะนามปริมาณดวงด้วยภาษาจะมีฟ้า

+ ลักษณะนาม] เช่น jǐ ¹ 3 kǒ ⁵ 'เหล่า ๓ ขวด'
+ หน่วยวัด	
+ ปริมาณ	
+ ภาษาจะมีฟ้า	
+ [+ นาม	
+ [+ ดวงได้	
+ [+ ภาษาจะมีฟ้า	

ง. ลักษณะนามปริมาณตามการดวงด้วยภาษาไม่มีฟ้า รวบรวมได้ 7 คำ

ได้แก่

thi ⁶	'ท่อ'
thu ³	'ถุง'
qho ⁵ lo ¹	'กระบุง'
khe ¹	'จาน'
lu ³ qu ⁵ - co ² lu ³ ku ⁴	'ช้อน'

ลักษณะนาม เหล่านี้มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

ลักษณะนามปริมาณดวงด้วยภาษาไม่มีฟ้า

+ ลักษณะนาม] เช่น a ³ lo ⁷ 3 thi ⁶ 'เกลือ ๓ ท่อ'
+ หน่วยวัด	
+ ปริมาณ	
- ภาษาจะมีฟ้า	
+ [+ นาม	
+ [+ ดวงได้	
+ [- ภาษาจะมีฟ้า	

ได้แก่

จ. ลักษณนามปริมาณตามการแบ่งหรือกะประมาณ รวบรวมได้ 12 คำ

pa ³ ~ pho ¹	'ข้าง'
ce ⁷	'ซีก'
kho ¹ ~ kho ¹ ba ³ ~ qho ¹	'เลี้ยว'
Go ⁵ lo ⁵	'แวน'
ce ⁴	'มุม'
pa ⁴	'อีก'
tu ³	'กำมือ'
cu ⁵ -i ⁵	'หยิบนิ้ว'
ja ⁶	'หยด'

ลักษณนาม เหล่านี้มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

ลักษณนามปริมาณแบ่งหรือกะประมาณ

[+ ลักษณนาม + หน่วยวัด + ปริมาณ - กลุ่ม + แบ่งหรือกะประมาณ + [+ นาม + แบ่งหรือกะประมาณได้]]	เช่น a ³ phe ¹ 3 qho ¹
	'แดง 3 เลี้ยว'

4.3.1.3 ลักษณนามหน่วยวัดความยาว มีอรรถลักษณะ

[+ หน่วยวัด + ความยาว]

แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

ก. ลักษณนามความยาวมาตรฐาน รวบรวมได้ 3 คำ ได้แก่

thu ⁵	'ศืบ'
ja ⁶	'ศอก'
lo ²	'วา'

ลักษณะนาม เหล่านี้มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

ลักษณะนามความยาวมาตรฐาน

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ความยาว + มาตรฐาน + [+ นาม + วัดความยาวได้]	}	เช่น ca ³ khe ⁵ 3 lo ² 'เชือกยาว 3 วา'
---	---	--

ข. ลักษณะนามความยาวไม่มาตรฐาน รวบรวมได้ 5 คำ แบ่งเป็น ความยาวเป็นช่วงตามธรรมชาติ 1 คำ คือ ca³ 'ข้อ (ไม้ไผ่)' และความยาวเป็นช่วงไม่ธรรมชาติ 4 คำ คือ qoi³ 'ข้อ (ไซ้)' thai⁷ 'ชั้น (บันได)' lo⁵ 'เรื่อง' และ to⁵ 'ตอน'

อรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมจะเป็นดังนี้

ca³ 'ข้อ (ไม้ไผ่)'

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ความยาว + ช่วงธรรมชาติ + [+ นาม + ไม้ไผ่]	}	เช่น va ¹ 3 ca ³ 'ไม้ไผ่ 3 ข้อ'
---	---	---

qoi³ 'ข้อ (ไซ้)'

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ความยาว + ช่วงธรรมชาติ + [+ นาม + ไซ้]	}	เช่น so ⁵ ca ⁶ 3 qoi ³ 'ไซ้ 3 ข้อ'
--	---	--

thai⁷ 'ชั้น(บันได)'

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ความยาว + ช่วงธรรมชาติ + + นาม + บันได] เช่น go ⁵ 3 <u>thai</u> ⁷ 'บันได 3 ชั้น'
---	--

lo⁵ 'เรื่อง'

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ความยาว (+) ช่วงธรรมชาติ + + นาม + เรื่อง] เช่น ka ¹ -pi ¹ ka ¹ -lao ¹ 3 <u>lo</u> ⁵ 'เรื่องราวในอดีต 3 เรื่อง'
--	--

to⁵ 'ตอน(ถนน,ทาง)'

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + ความยาว - ช่วงธรรมชาติ + + นาม + ถนน,ทาง] เช่น ya ⁷ qo ⁵ 3 <u>to</u> ⁵ 'ถนน 3 ตอน'
---	--

4.3.1.4 ลักษณะนามหน่วยวัดน้ำหนัก รวบรวมได้ 3 คำ ได้แก่

1 pe¹ = น้ำหนักของเหรียญ 50 สต.

1 mi⁷ = 100 กรัม

1 coi² = 1.6 กิโลกรัม

อรรถลักษณะและลักษณะบ่งการ เกิดร่วมจะเป็นดังนี้

ลักษณะนามน้ำหนัก

+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + น้ำหนัก + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ วัดได้</td></tr> <tr><td>+ น้ำหนัก</td></tr> </table>	+ นาม	+ วัดได้	+ น้ำหนัก	เช่น ya ⁵ fi ² 3 coi ² 'ฝิ่น 3 จ้อย (= 4.8 กก.)' _____
+ นาม				
+ วัดได้				
+ น้ำหนัก				

4.3.1.5 ลักษณะนามอัตราเงิน รวบรวมได้ 2 คำ คือ

the ⁷	'แถบ (เงินแถบ)'
ha ⁵	'ร้อย (เงิน)'

อรรถลักษณะและลักษณะบ่งการ เกิดร่วมจะเป็นดังนี้

ลักษณะนามอัตราเงิน

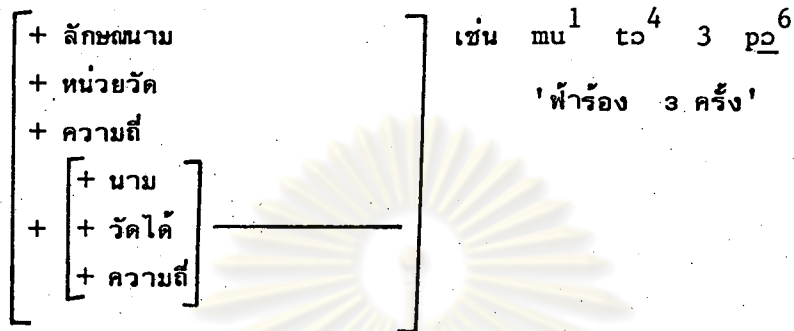
+ ลักษณะนาม + หน่วยวัด + อัตราเงิน + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ เงิน</td></tr> </table>	+ นาม	+ เงิน	เช่น ha ⁵ pa ⁵ phu ⁵ 3 ha ⁵ 'เงินเดือน 3 ร้อย' _____
+ นาม			
+ เงิน			

4.3.1.6 ลักษณะนามหน่วยวัดความถี่ รวบรวมได้ 3 คำ ได้แก่

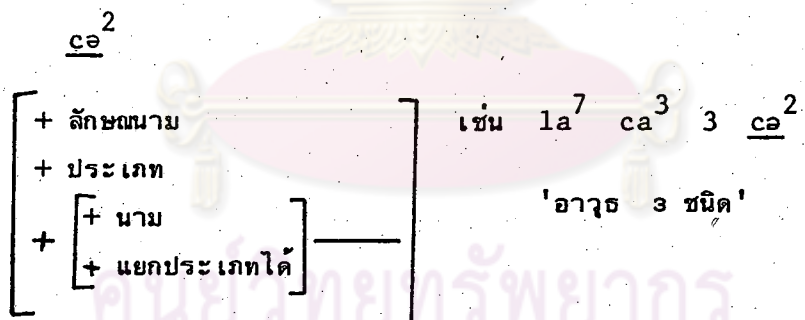
po ²	'มือ'
po ⁶	'ครั้ง'
di ⁶	'คู่'

อรรถลักษณะและลักษณะบ่งการ เกิดร่วมจะเป็นดังนี้

ลักษณะนามความถี่

4.3.2 ลักษณะนามบอกประเภท ลักษณะนามชนิดนี้จะให้ความหมายว่า 'แบบ, ชนิด, ประเภทอย่าง' จะเห็นได้ว่าความหมายของคำลักษณะนามชนิดนี้เองที่เอื้อให้ตัวมันเองเกิดร่วมกับคำนามได้อย่างกว้างขวาง ในภาษาลำหู่มีคำลักษณะนามบอกประเภทเพียงคำเดียว หรือคิดเป็นร้อยละ 0.2 ได้แก่ คำลักษณะนาม ce^2 มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

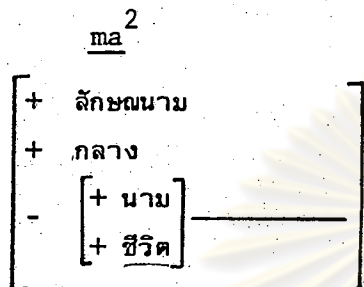

นอกจากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นแล้ว ลักษณะนาม ce^2 นี้ยังสามารถนำไปใช้กับคำนามที่เป็นนามธรรมบางคำที่อาจจะถือว่านับไม่ได้ ซึ่งต้องเกิดร่วมกับคำลักษณะนาม ce^2 และจะปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน te^1 'หนึ่ง' เท่านั้น เช่น

ka^1 pa^1 te^1 ce^2 'อำนาจ 1 อย่าง'

4.3.3 ลักษณะนามกลาง ลักษณะนามกลางนี้ปรากฏเพียงคำเดียวในข้อมูลคือ ma^2 ซึ่งอาจเทียบได้เท่ากับ อัน ในภาษาไทย ลักษณะนามกลางจัดเป็นลักษณะนาม [- เฉพาะ] เช่นเดียวกับ

ลักษณะนามบอกประเภทและลักษณะนามหน่วยวัด ข้อแตกต่างก็คือ ลักษณะนามกลางมีอรรถลักษณะ [+ กลาง] ขณะที่ลักษณะนามหน่วยวัดและบอกประเภทมีอรรถลักษณะ [- กลาง] ดังนั้น อรรถลักษณะและลักษณะบังคับการ เกิดรวมจะเป็นดังนี้

จากการสอบถามข้อมูล สังเกตได้ว่าผู้บอกภาษามักจะเลือกใช้ ลักษณะนามกลาง ในกรณีที่นึกคำลักษณะนามที่เหมาะสมไม่ออกหรือไม่ได้ระมัดระวังการใช้ภาษา ผู้บอกภาษาเองบางคนได้บอกว่า ma² ไม่ใช้กับมนุษย์ แต่อย่างไรก็ดีไม่มีหลักฐานในข้อมูลที่จะยืนยันข้อนี้ได้ ตัวอย่างการใช้ลักษณะนามกลางเช่น

ลักษณะนาม เฉพาะ : ni⁵ ma⁵ 3 si⁴ 'หัวใจ 3 ลูก'
 ลักษณะนามกลาง : ni⁵ ma⁵ 3 ma² 'หัวใจ 3 อัน'

* * 4.3.4 ลักษณะนาม เฉพาะไม่ซ้ำรูป

ลักษณะนาม เฉพาะไม่ซ้ำรูป มีอรรถลักษณะ $\left[\begin{array}{l} + \text{ เฉพาะ} \\ - \text{ ซ้ำรูป} \end{array} \right]$ กล่าวได้ว่าลักษณะนาม

เฉพาะไม่ซ้ำรูป เป็นลักษณะนามที่มีเงื่อนไขการเกิดร่วมกับคำนามอย่าง แกร่งครัดที่สุด รวบรวมได้ 44 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.4 เมื่อวิเคราะห์ความหมายของคำลักษณะนามเฉพาะไม่ซ้ำรูป โดยวิธีวิเคราะห์ความหมายย่อยหรืออรรถลักษณะ จะทำให้มองเห็นว่าลักษณะนาม เฉพาะไม่ซ้ำรูป จะจับกลุ่มเป็นอรรถเขตอย่างมีระเบียบ ดังจะเห็นได้จากกฎการจำแนกกลุ่ม ดังต่อไปนี้

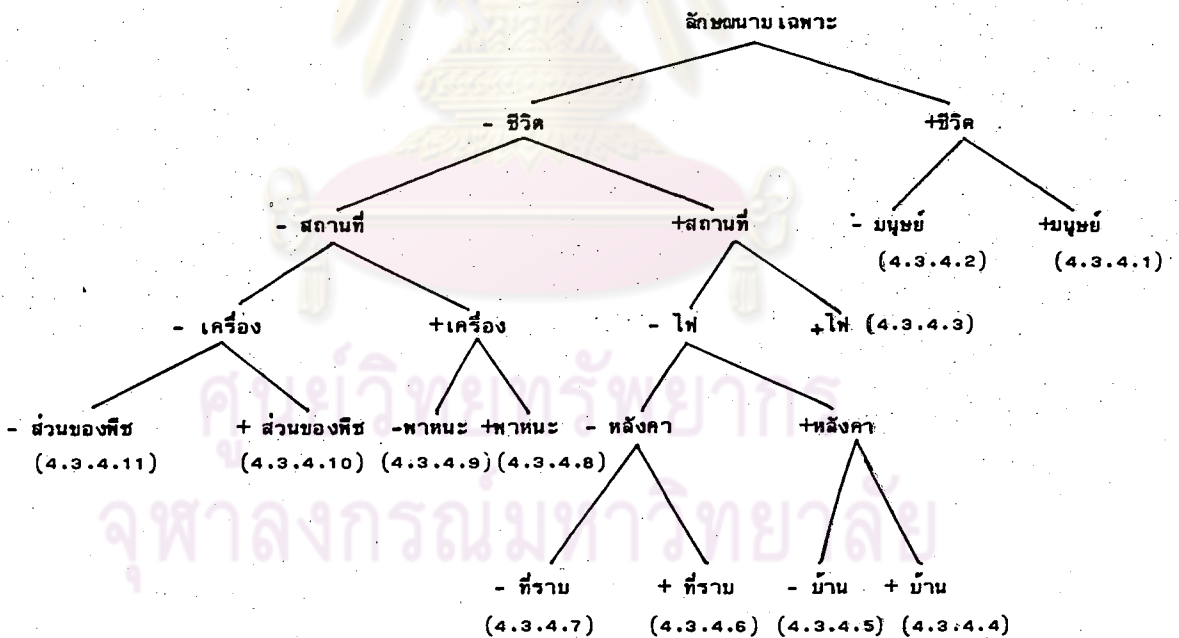
1. [+ ลักษณะนาม เฉพาะไม่ซ้ำรูป] → [+ ชีวิต] [- ชีวิต]
2. [+ ชีวิต] → [+ มนุษย์] [- มนุษย์]
3. [- ชีวิต] → [+ สถานที่] [- สถานที่]

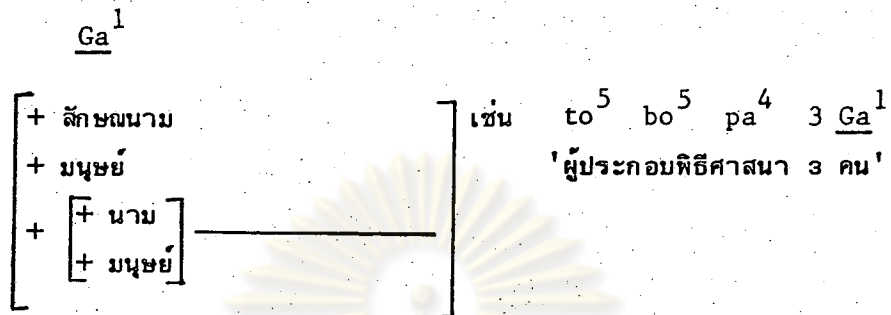
- 4. [+ สถานที่] → [+ ไฟ] [- ไฟ]
- 5. [- ไฟ] → [+ หลังคา] [- หลังคา]
- 6. [+ หลังคา] → [+ เฉพาะบ้าน] [- เฉพาะบ้าน]
- 7. [- หลังคา] → [+ เฉพาะที่ราบ] [- เฉพาะที่ราบ]
- 8. [- สถานที่] → [+ เครื่อง] [- เครื่อง]
- 9. [+ เครื่อง] → [+ พาหนะ] [- พาหนะ]
- 10. [- เครื่อง] → [+ ส่วนของพืช] [- ส่วนของพืช]

กฎการจำแนกข้างต้นนี้นำไปแสดงการจำแนกด้วยแผนภูมิต้นไม้ดังต่อไปนี้

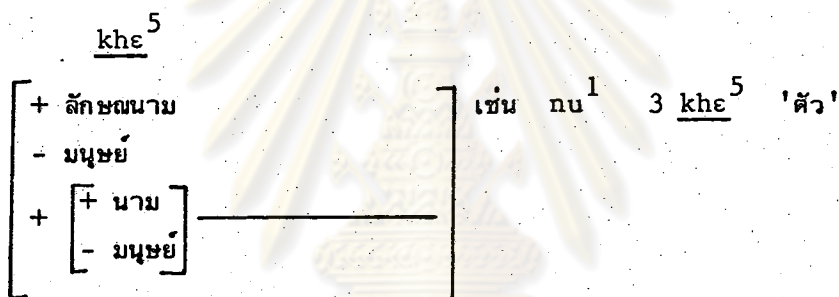
แผนภูมิที่ 5 การจำแนกลักษณะนามเฉพาะ

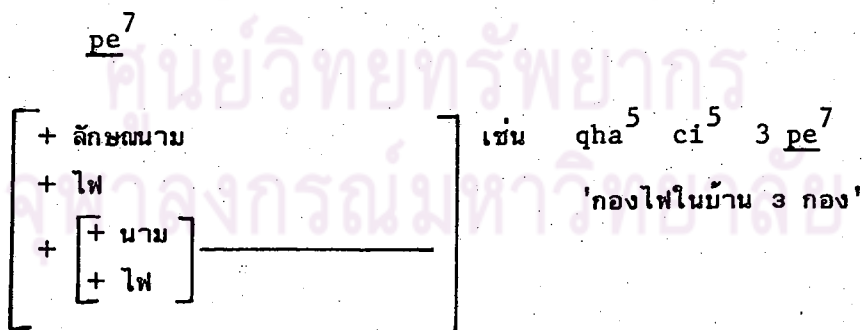
4.3.4.1 ลักษณะนามสำหรับมนุษย์ รวบรวมได้ 1 คำ คือ Ga¹ มีอรรถลักษณะและลักษณะบังคับการเกิดร่วมดังนี้

4.3.4.2 ลักษณะนามสำหรับสัตว์ รวบรวมได้ 1 คำ คือ khe⁵ 'ตัว' มีอรรถลักษณะและลักษณะบังคับการเกิดร่วมดังนี้

4.3.4.3 ลักษณะนามสำหรับกองไฟ รวบรวมได้ 1 คำ คือ pe⁷ 'กองไฟ' มีอรรถลักษณะและลักษณะบังคับการเกิดร่วมดังนี้

4.3.4.4 ลักษณะนามสำหรับบ้าน รวบรวมได้ 1 คำ คือ Go⁷ 'หลัง' มี

อรรถลักษณะและลักษณะบังคับการ เกิดร่วมดังนี้

<u>Go⁷</u>																	
<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ลักษณะนาม</td> <td rowspan="4" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> <td></td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> <td></td> </tr> </table>	+ ลักษณะนาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> <td></td> </tr> </table>	+ นาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> </tr> </table>	- ไฟ	+ บ้าน	- ไฟ		+ บ้าน		- ไฟ		- ไฟ		+ บ้าน		เช่น ye ² 3 <u>Go⁷</u> 'บ้าน 3 หลัง'
+ ลักษณะนาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> <td></td> </tr> </table>		+ นาม		<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> </tr> </table>	- ไฟ	+ บ้าน	- ไฟ		+ บ้าน							
+ นาม			<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">+ บ้าน</td> </tr> </table>			- ไฟ	+ บ้าน										
- ไฟ				+ บ้าน													
- ไฟ																	
+ บ้าน																	
- ไฟ																	
- ไฟ																	
+ บ้าน																	

4.3.4.5 ลักษณะนามสำหรับที่พักอาศัยและสิ่งที่มีหลังคา รวบรวมได้ 1 คำ คือ

ye² 'บ้าน' มีอรรถลักษณะและลักษณะบังคับการ เกิดร่วมดังนี้

<u>ye²</u>															
<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ลักษณะนาม</td> <td rowspan="4" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> <td></td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> <td></td> </tr> </table>	+ ลักษณะนาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> <td></td> </tr> </table>	+ นาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> </tr> </table>	- ไฟ	- บ้าน	- ไฟ		- บ้าน		- ไฟ		- บ้าน		เช่น ye ² khw ⁶ 3 <u>ye²</u> 'คอกแกะ 3 บ้าน'
+ ลักษณะนาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> <td></td> </tr> </table>		+ นาม		<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> </tr> </table>	- ไฟ	- บ้าน	- ไฟ		- บ้าน					
+ นาม			<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">- ไฟ</td> <td style="padding: 5px;">- บ้าน</td> </tr> </table>			- ไฟ	- บ้าน								
- ไฟ				- บ้าน											
- ไฟ															
- บ้าน															
- ไฟ															
- บ้าน															

4.3.4.6 ลักษณะนามสำหรับที่ราบ รวบรวมได้ 1 คำ คือ to² ที่

มีอรรถลักษณะและลักษณะบังคับการ เกิดร่วมดังนี้

<u>to²</u>											
<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ลักษณะนาม</td> <td rowspan="3" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="2" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table>	+ ลักษณะนาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="2" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table>	+ นาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table>	+ ที่ราบ		+ ที่ราบ		+ ที่ราบ		เช่น ti ⁵ mi ⁵ 3 <u>to²</u> 'ที่นา 3 ที่'
+ ลักษณะนาม	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ นาม</td> <td rowspan="2" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 10px; vertical-align: middle;"> <table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table>		+ นาม		<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table>	+ ที่ราบ		+ ที่ราบ			
+ นาม			<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="padding: 5px;">+ ที่ราบ</td> <td></td> </tr> </table>	+ ที่ราบ							
+ ที่ราบ											
+ ที่ราบ											
+ ที่ราบ											

4.3.4.7 ลักษณะนามสำหรับสถานที่ทั่วไป รวมรวมได้ 3 คำ ซึ่งแปรอิสระต่อกัน
ทั้ง 3 คำ คือ $ti^5 \sim ka^2 \sim qha^1$ 'แห่ง' มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

$ti^5 \sim ka^2 \sim qha^1$

+ ลักษณะนาม + สถานที่ - ที่ราบ + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ สถานที่</td></tr> <tr><td>- ที่ราบ</td></tr> </table>	+ นาม	+ สถานที่	- ที่ราบ] เช่น $lo^2 \quad qa^3 \quad 3 \quad \underline{ti^5 \sim ka^2 \sim qha^1}$ 'ลำธาร 3 แห่ง'
+ นาม				
+ สถานที่				
- ที่ราบ				

4.3.4.8 ลักษณะนามสำหรับพาหนะ รวมรวมได้ 2 คำ คือ ka^1 'คัน' และ khe^5 'ตัว' ในกรณีที่เกิดร่วมกับนาม $lo^4 \quad li^4$ 'รถยนต์' ลักษณะนาม 2 คำนี้จะแปรอิสระต่อกัน สำหรับคำนาม [+ พาหนะ] อื่น ๆ เกิดร่วมกับ khe^5 เท่านั้น อรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมจะเป็นดังนี้

khe^5

+ ลักษณะนาม + พาหนะ + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ พาหนะ</td></tr> </table>	+ นาม	+ พาหนะ] เช่น $ca^7 \quad po^2 \quad 3 \quad \underline{khe^5}$ 'เครื่องบิน 3 ตัว'
+ นาม			
+ พาหนะ			

$ka^2 \sim khe^5$

+ ลักษณะนาม + พาหนะ + <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ รถยนต์</td></tr> </table>	+ นาม	+ รถยนต์] เช่น $lo^4 \quad li^4 \quad 3 \quad \underline{ka^2 \sim khe^5}$ 'รถยนต์ 3 คัน-ตัว'
+ นาม			
+ รถยนต์			

4.3.4.9 ลักษณะนามสำหรับเครื่องมือเครื่องใช้หรือเครื่องดนตรี รวบรวมได้

1 คำ คือ qhə⁵ 'เครื่อง' มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วม ดังนี้

<u>qhə⁵</u>				
+ ลักษณะนาม + เครื่อง - พาหนะ + <table style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 2px;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ เครื่อง</td></tr> <tr><td>- พาหนะ</td></tr> </table>	+ นาม	+ เครื่อง	- พาหนะ	เช่น ti ⁴ 3 qhə ⁵ 'เครื่องดนตรีคล้ายซึ่ง 3 เครื่อง'
+ นาม				
+ เครื่อง				
- พาหนะ				

4.3.4.10 ลักษณะนามสำหรับส่วนต่าง ๆ ของพืช แบ่งเป็นลักษณะนามบอกส่วน

ต่าง ๆ ของพืช 9 ส่วน ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะนามบอกส่วนใบของพืช ได้แก่

pha⁷ 'ใบพืชทุกชนิดยกเว้นใบข้าวสาลี'

qha⁵ 'ใบข้าวสาลี'

<u>pha⁷</u>					
+ ลักษณะนาม + พืช + ใบ - ข้าวสาลี + <table style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 2px;"> <tr><td>+ นาม</td></tr> <tr><td>+ พืช</td></tr> <tr><td>+ ใบ</td></tr> <tr><td>- ใบข้าวสาลี</td></tr> </table>	+ นาม	+ พืช	+ ใบ	- ใบข้าวสาลี	เช่น su ³ 3 pha ⁷ 'ใบยาสูบ 3 ใบ'
+ นาม					
+ พืช					
+ ใบ					
- ใบข้าวสาลี					

คำลักษณนาม pha⁷ นี้ยังนำไปใช้สำหรับคำนามอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พืช แต่มีลักษณะคล้าย
ส่วนใบพืช เช่น

mu⁷ qhu⁵ ho⁶ 3 pha⁷ 'ฝ่าหม้อ ๓ ใบ'
na⁴ po⁵ 3 pha⁷ 'ใบหู ๓ ใบ'

kha⁵

+ ลักษณนาม] เช่น yɿ ⁵ 3 <u>kha</u> ⁵ 'ใบข้าวสาลี ๓ ใบ'
+ ส่วนของพืช	
+ ใบข้าวสาลี	
+ [+ นาม + ใบข้าวสาลี]	

ข. ลักษณนามบอกส่วนหัว ได้แก่ คำลักษณนาม phu⁵ 'หัวพืช'

มีอรรถลักษณและลักษณบ่งการเกิดร่วม ดังนี้

phu⁵

+ ลักษณนาม] เช่น mo ⁴ 3 <u>phu</u> ⁵ 'มันเทศ ๓ หัว'
+ ส่วนของพืช	
+ หัว	
+ [+ นาม + พืช + หัว]	

ค. ลักษณนามส่วนดอก ได้แก่ คำลักษณนาม ve⁶ 'ดอก' มีอรรถ

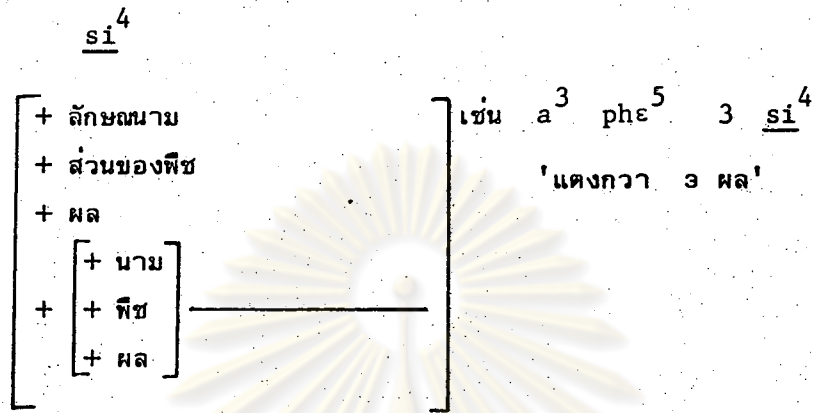
ลักษณและลักษณบ่งการเกิดร่วม ดังนี้

ve⁶

+ ลักษณนาม] เช่น sa ² la ² 3 <u>ve</u> ⁶ 'ดอกฝ้าย ๓ ดอก'
+ ส่วนของพืช	
+ ดอก	
+ [+ นาม + พืช + ดอก]	

ง. ลักษณนามบอกส่วนผล ได้แก่ คำลักษณนาม si⁴ 'ผล, ลูก'

มีอรรถลักษณะและลักษณบ่งการ เกิดร่วมดังนี้

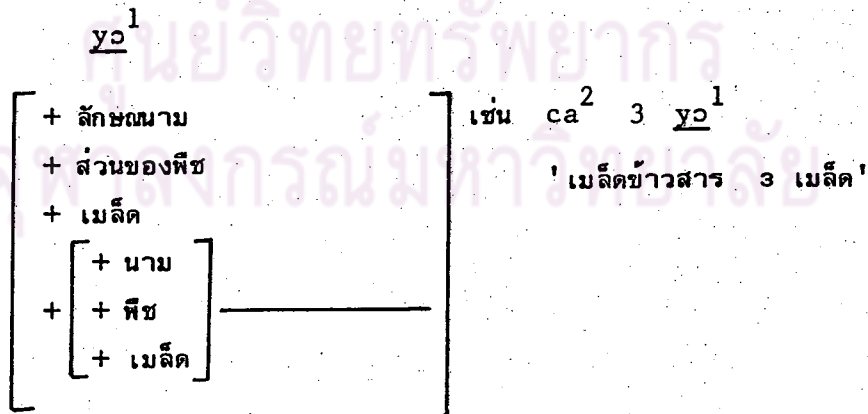
ลักษณนาม si⁴ นี้ยังนำไปใช้สำหรับคำนามอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พีชแต่มีลักษณะคล้ายคลึง

กับส่วนผลของพีช เช่น

pa¹ pi⁵ 3 si⁴ 'ลูกคาง 3 ลูก'
 mi³ cho⁵ 3 si⁴ 'ยาม 3 ลูก'

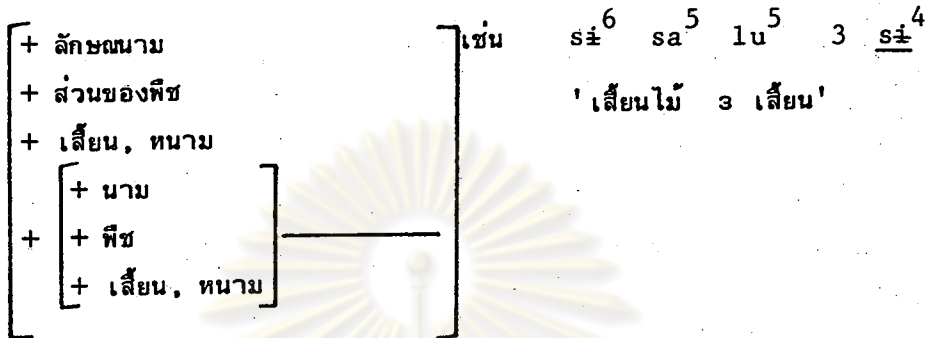
จ. ลักษณนามบอกส่วนเมล็ด ได้แก่ คำลักษณนาม yo¹ 'เมล็ด

(ส่วนที่จะงอก เป็นต้นใหม่)' มีอรรถลักษณะและลักษณบ่งการ เกิดร่วมดังนี้

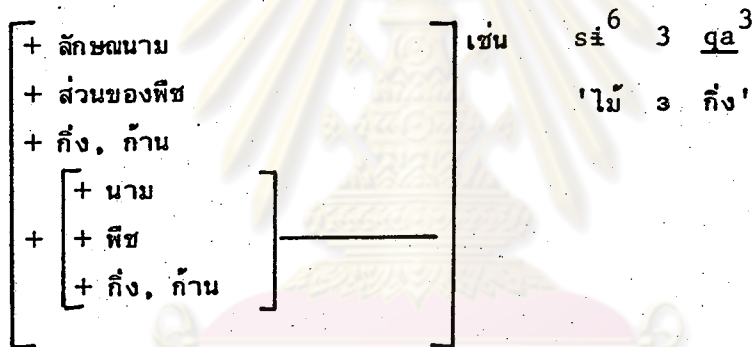

ฉ. ลักษณะนามบอกส่วนของลำดับ แยกเป็น ๓ ส่วนย่อย ได้แก่

sɯ̌⁴ 'เสียน, หนาม'

qa³

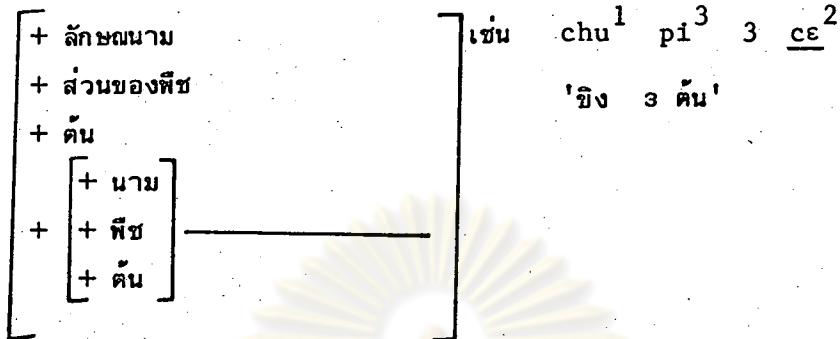
ลักษณะนาม qa³ 'กิ่ง' นำไปใช้สำหรับคำนามคำอื่นที่ไม่ใช่พืช แต่มีลักษณะคล้ายส่วนนี้ของพืชได้ เช่น

lɔ² 3 qa³ 'ลำธาร ๓ กิ่ง'

la⁷ phe⁵ 3 qa³ 'ไหล ๓ กิ่ง'

ce² 'ลำคั้น'

ลักษณะนาม ce² นี้ นำไปใช้สำหรับคำนามอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พืช แต่มีลักษณะคล้ายคลึง ส่วนคั้นของพืชได้ เช่น

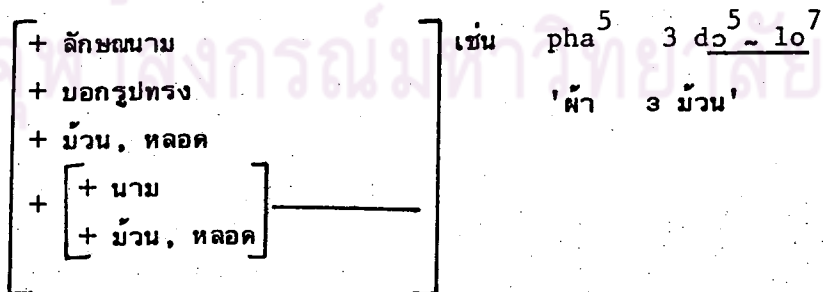
phe⁵ chi¹ 3 ce² 'เส้า 3 คั้น'
 a⁵ la² 3 ce² 'เส้าธง 3 คั้น'

4.3.4.11 ลักษณะนามสำหรับรูปทรงต่าง ๆ ได้แก่คำลักษณะนามบอกรูปทรงต่าง ๆ

ซึ่งในหัวข้อนี้จะใช้รรดลักษณะ [+ บอกรูปทรง] แทนรรดลักษณะ [- ส่วนของพืช] ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะนามบอกลักษณะเป็นม้วนหรือหลอด รวมรวมได้ 2 คำ ซึ่งแปรอิสระต่อกัน คือ do⁵ ~ lo⁷ 'ม้วน, หลอด' มีรรดลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วมดังนี้

do⁵ ~ lo⁷

ข. ลักษณะนามบอกรูปทรงสี่เหลี่ยม รวบรวมได้ 2 คำ ดังต่อไปนี้

phe⁷ 'ช่องประตู'

+ ลักษณะนาม + บอกรูปทรง + สี่เหลี่ยมแนวตั้ง + [+ นาม + ช่องประตู]] เช่น ye ² mi ³ 3 <u>phe</u> ⁷ 'ช่องประตู 3 ช่อง'
---	--

ki² 'กรอบ'

+ ลักษณะนาม + บอกรูปทรง + สี่เหลี่ยมแนวนอน + [+ นาม + กรอบทองไฟ]] เช่น qha ⁵ ci ¹ 3 <u>ki</u> ² 'กรอบทองไฟ 3 กรอบ'
--	--

ค. ลักษณะนามบอกลักษณะเป็นก้อน รวบรวมได้ 3 คำ มีอรรถลักษณะ

และลักษณะบังการเกิดร่วม ดังนี้

po⁵

+ ลักษณะนาม + บอกรูปทรง + ก้อน + นิ่ม - ใหญ่ + [+ นาม + ขนมห้าวปาก]] เช่น o ² phu ⁷ 3 <u>po</u> ⁵ 'ขนมห้าวปาก 3 ก้อน'
---	--

di²

$\left[\begin{array}{l} + \text{ ลักษณะนาม} \\ + \text{ บอกรูปทรง} \\ + \text{ ก่อน} \\ + \text{ นิ่ม} \\ + \text{ ใหญ่} \\ + \left[\begin{array}{l} + \text{ นาม} \\ + \text{ รูปทรง} \\ + \text{ ก่อน} \\ + \text{ ใหญ่} \end{array} \right] \end{array} \right]$	เช่น	mo ² 3 <u>di</u> ²
		'เมฆ 3 ก่อน'

kho⁵

$\left[\begin{array}{l} + \text{ ลักษณะนาม} \\ + \text{ บอกรูปทรง} \\ + \text{ ก่อน} \\ - \text{ นิ่ม} \\ + \left[\begin{array}{l} + \text{ นาม} \\ + \text{ รูปทรง} \\ - \text{ นิ่ม} \end{array} \right] \end{array} \right]$	เช่น	so ⁵ 3 <u>kho</u> ⁵
		'เหล็ก 3 ก่อน'

ง. ลักษณะนามบอกลักษณะเป็นท่อน รวบรวมได้ 1 คำ มีอรรถลักษณะ

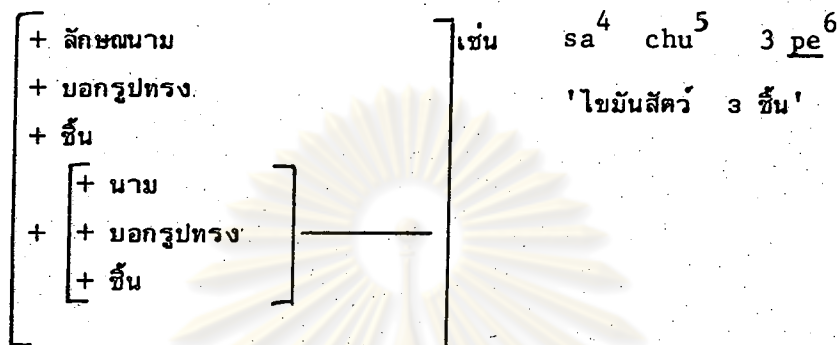
และลักษณะบ่งการ เกิดรวม ดังนี้

ta² 'ท่อน'

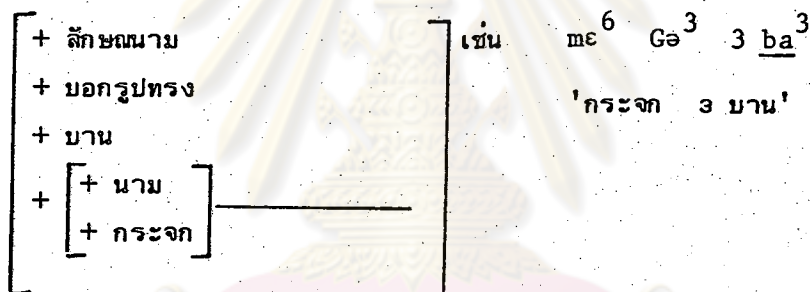
$\left[\begin{array}{l} + \text{ ลักษณะนาม} \\ + \text{ บอกรูปทรง} \\ + \text{ ท่อน} \\ + \left[\begin{array}{l} + \text{ นาม} \\ + \text{ บอกรูปทรง} \\ + \text{ ท่อน} \end{array} \right] \end{array} \right]$	เช่น	ge ¹ 3 <u>ta</u> ²
		'ทอก 3 ท่อน'

จ. ลักษณะนามบอกลักษณะแบบ รวบรวมได้ 4 คำ มีอรรถลักษณะและ
ลักษณะบ่งการเกิดร่วม ดังนี้

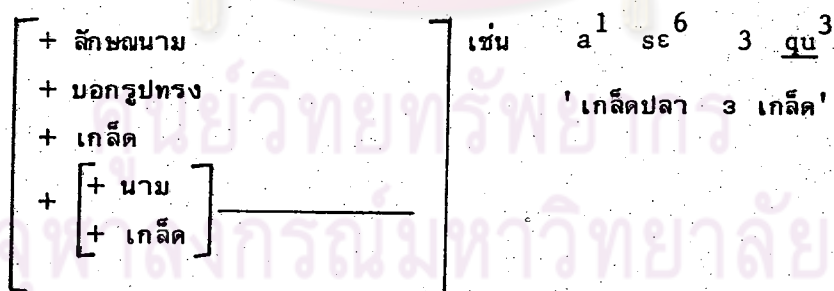
pe⁶ 'ซิ่น'

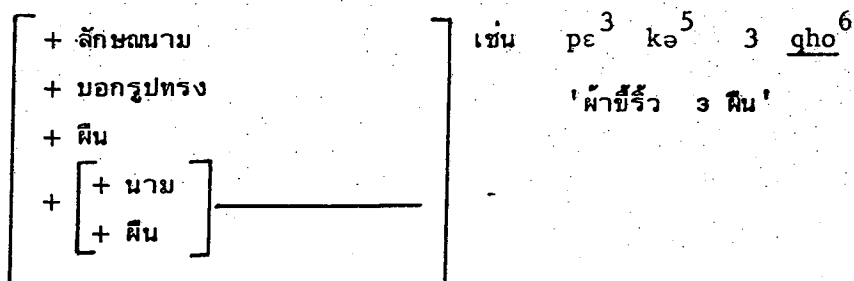
ba³ 'บาน'

qu³ 'เกล็ด'

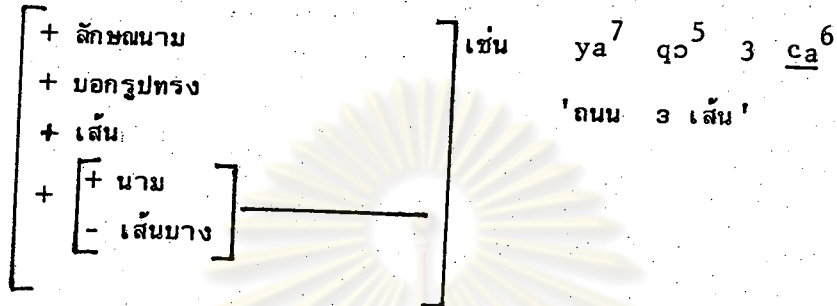
qho⁶ 'ผืน'

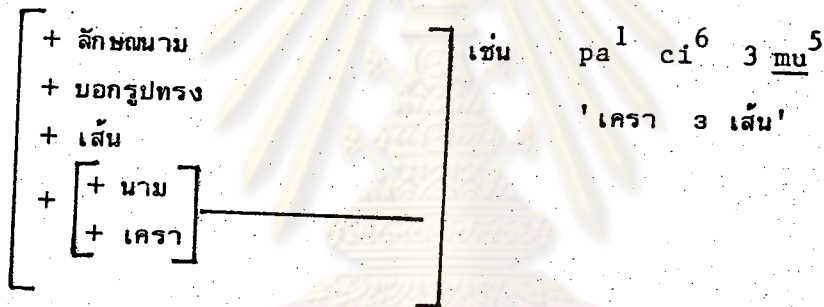
จ. ลักษณนามบอกลักษณะเป็นเส้น, ซี่, ทาง, ราว รวบรวมได้

๖ คำ มีอรรถลักษณะและลักษณะบังการเกิดร่วม ดังนี้

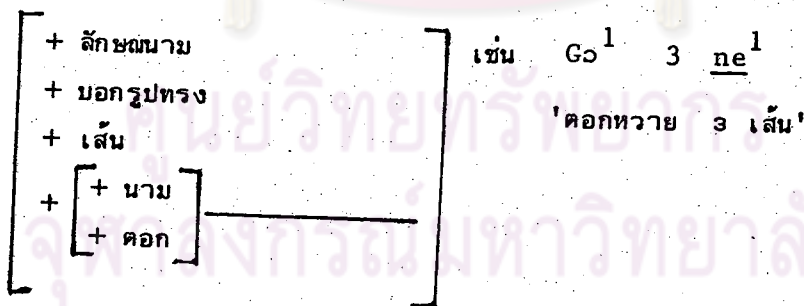
ca⁶ 'เส้น'

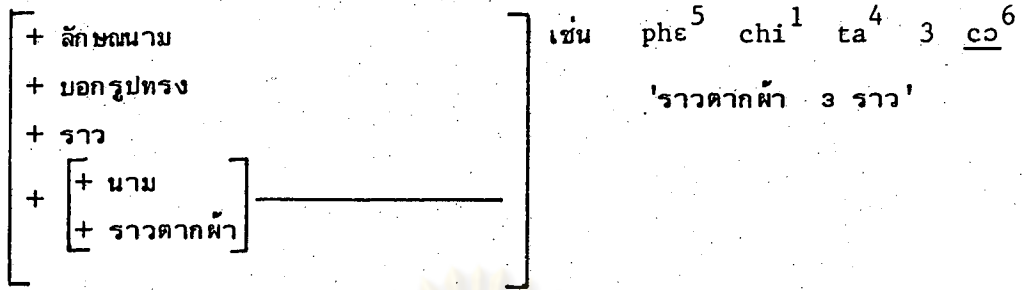
mu⁵ 'เส้น (เส้นเครา)'

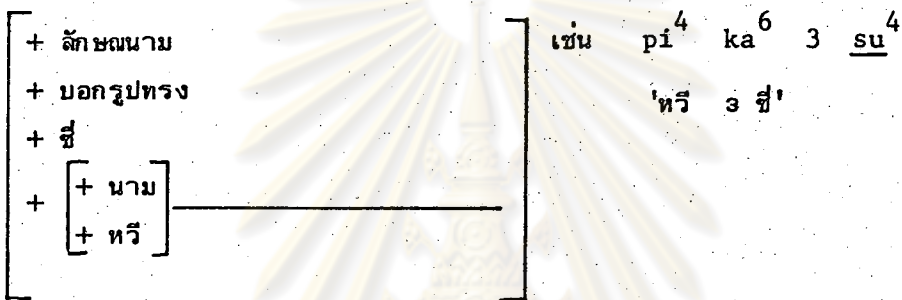
ne⁵ 'เส้น (เส้นดอก)'

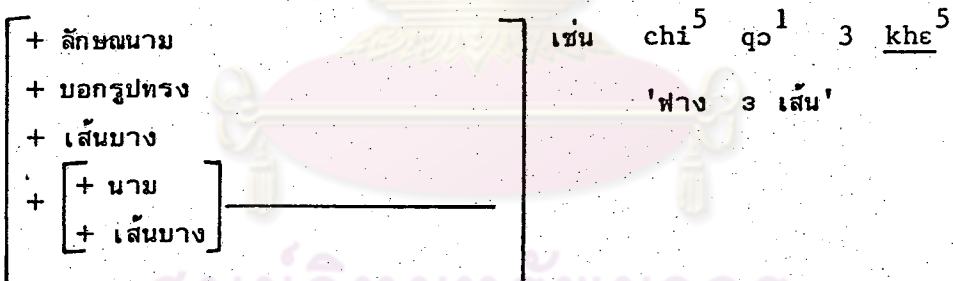
co⁶ 'ราว (ราวตากผ้า)'

su⁴ 'สี่ (สี่ทรี)'

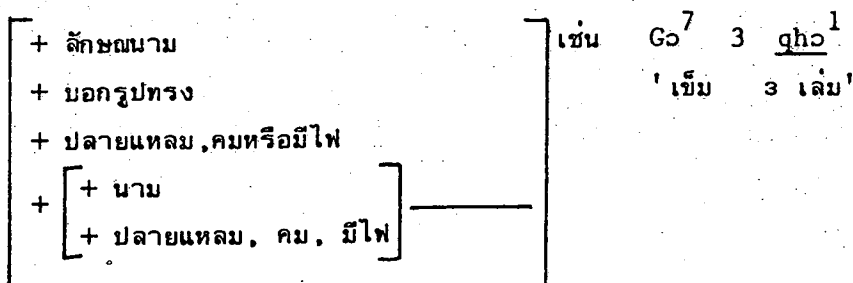
khe⁵ 'เส้นบาง ๆ'

ข. ลักษณะนามบอกลักษณะปลายแหลม, คม หรือมีไฟ รวบรวมได้ 1 คำ

มีอรรถลักษณะและลักษณะบ่งการเกิดร่วม ดังนี้

qho¹ 'เล่ม'

4.3.5 ลักษณะนามเฉพาะซ้ำรูป

การซ้ำรูปนาม เป็นการสร้างคำลักษณะนามวิธีหนึ่งในภาษาที่ใช้ลักษณะนาม กล่าวคือ คำนามทุกคำจะเกิด เป็นลักษณะนามสำหรับตัวมันเองได้จากกฎ $[+ \text{นาม}] \rightarrow \begin{bmatrix} + \text{ลักษณะนาม} \\ + \text{ซ้ำรูป} \end{bmatrix}$

สำหรับลักษณะนามเฉพาะประเภทซ้ำรูปนี้ แม้จะมีเงื่อนไขการเกิดร่วมกับเครื่องครัด คือเกิดร่วมกับนามที่เป็นต้นเค้การซ้ำรูปเท่านั้น แต่จะไม่มี ความจำเป็นต้องแสดงเงื่อนไขการเกิดร่วม เพราะอรรถลักษณะ $[+\text{ซ้ำรูป}]$ ทำให้ทราบแล้วว่าต้องเป็นการซ้ำรูปกับนามที่เกิดร่วมกัน ดังนั้นจึงอาจจะแสดงอรรถลักษณะของลักษณะนามซ้ำรูปได้ดังนี้

ลักษณะนามเฉพาะซ้ำรูป

+ลักษณะนาม
+เฉพาะ
+ซ้ำรูป

การใช้ลักษณะนามเฉพาะซ้ำรูปนั้น มีข้อสังเกตว่าเจ้าของภาษาจะใช้วิธีการซ้ำรูปนามเป็นลักษณะนามใน 2 กรณี ต่อไปนี้คือ

1. เมื่อผู้พูดจำไม่ได้หรือไม่ทราบหรือไม่แน่ใจว่าจะใช้คำลักษณะนามเฉพาะคำใดที่เหมาะสมก็อาจจะใช้วิธีซ้ำคำนาม เช่น

mo ⁷ qv ⁵	3 mo ⁷ qv ⁵	'ปาก	3 ปาก'
nu ¹ qhv ⁶	3 nu ¹ qhv ⁶	'คอกวัว	3 คอกวัว'
qhv ⁷ qhv ⁵	3 qhv ⁷ qhv ⁵	'หลอดลม	3 หลอดลม'
u ³ gɛ ¹	3 u ³ gɛ ¹	'หมอน	3 หมอน'

2. อาจพบในกรณีที่คำนามเป็นคำใหม่ในวัฒนธรรม เช่น

hə ¹ so ⁵ pho ¹	3 hə ¹ so ⁵ pho ¹	'เรือสำเภา	3 เรือสำเภา'
a ⁵ so ³ ya ⁷	3 a ⁵ so ³ ya ⁷	'รัฐบาล	3 รัฐบาล'
tho ⁴	3 tho ⁴	'คุก	3 คุก'
pha ² tɛ ⁵	3 pha ² tɛ ⁵	'ฟูกที่นอน	3 ฟูกที่นอน'
ca ⁷ qhə ⁵	3 ca ⁷ qhə ⁵	'เครื่องจักร	3 เครื่องจักร'

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์

รายละเอียดที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คำลักษณนามแต่ละคำนั้นล้วนมีความหมายที่เอื้อให้ลักษณนามนั้นเกิดร่วมกับคำนามได้ แต่การเกิดร่วมกับคำนามนั้นก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขโดยตรงที่ความหมายของคำนามและลักษณนามต้องสอดคล้องกัน การที่ผู้พูดเจ้าของภาษารู้ความหมายของลักษณนาม หมายความว่า เขาจะรู้ว่าลักษณนามแต่ละตัวจะใช้ได้กับคำนามใดได้บ้าง มากน้อยเพียงใด เมื่อมีคำนามใหม่เข้ามาในภาษา เขาก็อาจจะมีทางเลือกด้วยการซ้ำรูปนามนั้นเป็นลักษณนาม หรือเปรียบเทียบคำนามใหม่นั้นกับคำนามที่มีอยู่เดิมในภาษา แล้วใช้ลักษณนามที่เขาคิดว่าเหมาะสม ดังตัวอย่างคำว่า su^3 le^7 'บุตรี' ต่อไปนี้

1.	su^3 le^7	3	su^3 le^7	'บุตรี'	๓	'บุตรี'
2.	su^3 le^7	3	do^5	'บุตรี'	๓	'ม้วน'
3.	su^3 le^7	3	ma^2	'บุตรี'	๓	'อัน'

จากตัวอย่างข้างต้น คำลักษณนามที่เป็นไปได้สำหรับคำนาม su^3 le^7 มี ๓ คำ คือ ลักษณนามซ้ำรูป su^3 le^7 ลักษณนามเฉพาะไม่ซ้ำรูป do^5 และลักษณนาม ma^2 เมื่อถามผู้บอกภาษาหลักถึงการตัดสินใจในการเลือกใช้ ได้รับคำตอบว่าเขาจะเลือกตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้ ma^2/su^3 le^7/do^5 แต่ถ้าให้เลือกรหัสตัดสินใจว่าคำใดเหมาะสมที่สุด เขาจะเลือกตามลำดับต่อไปนี้ do^5/su^3 le^7/ma^2 .

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย